
SZÉKELYFÖLD AUTONÓMIA STATÚTUMA - Törvénytervezet

2014. 3. 20.

Székelyföld Autonómia Statútuma Törvénytervezet

SZÉKELYFÖLD AUTONÓMIA STATÚTUMA (Terra Siculorum - Ținutul Secuiesc)

PREAMBULUM

Tekintetbe véve, hogy az állampolgárok joga részt venni a közügyek kezelésében, s ez összetevője azon demokratikus alapelveknek, amelyeket az Európa Tanács tagállamai magukénak vallanak, s amely jog gyakorlását a régió elősegíti,

meggyőződve arról, hogy az általános szavazással megválasztottak és tényleges hatáskörrel felruházottak által közigazgatott régió léte lehetővé teszi a hatékony és az állampolgárhoz közel álló közigazgatást,

meggyőződve arról, hogy a szubszidiaritás elve Európában meghatározó jelentőségű a demokrácia építésében,

tudatában annak, hogy a régió a szubszidiaritás tényleges megvalósításának megfelelő hatalmi szintjét jelenti, melyet az európai integráció során, valamint e folyamatban résztvevő országoknak sajátos belső szerveződésükben mint alapvető elvet tiszteletben kell tartaniuk,

kijelentve, hogy a régiók kialakulása nem sértheti a helyi kollektivitások autonómiáját, ellenkezőleg, olyan intézkedésekkel kell társulnia, amelyek a Helyi Autonómia Európai Chartája révén megszerzett jogok védelmét szavatolják,

kinyilvánítva, hogy a regionális autonómia elismerése magába foglalja az állam iránti lojalitást, amelynek régiói a szuverenitás és a területi integritás tiszteletben tartásával fejlődnek, figyelembe véve, hogy a régió, mint az állam lényeges összetevője, saját önazonossága révén Európa sokféleségének tanúbizonysága, s a régió történelmi hagyományai tiszteletben tartásával hozzájárul ennek kulturális gazdagodásához,

tudatában annak, hogy a régiók közötti és a határokat túllépő kapcsolatok értékes és nélkülözhetetlen hozzájárulást jelentenek Európa építéséhez,

elismerve, hogy a megfelelő európai intézmények szervezésének az Európa szintjén alkalmazott politika kidolgozásakor és alkalmazásakor figyelembe kell vennie a régiók jelenlétét az európai államokban, és serkentenie kell a régiók részvételét ezen intézményekben,

kijelentve, hogy ezen alapelvek feltételezik egy regionális szintű hatalom létezését, amelyet demokratikusan létrehozott döntéshozó szervezettel látnak el, amely széleskörű autonómiával rendelkezik a hatáskörök, ezek demokratikus gyakorlása terén, s birtokában van a feladatok teljesítéséhez szükséges eszközöknek,

kijelentve, hogy a "területi autonómia" szuverén államokon belül kialakított berendezkedést jelent, ami által egy bizonyos régió lakosai tágabb hatalmi jogosítványokat kapnak, amelyek tükrözik sajátos földrajzi helyzetüket, és amely oltalmazza és előmozdítja kulturális és vallási hagyományait,

elismerve, hogy Székelyföld (Terra Siculorum) autonómiája nem sérti Románia területi integritását és nemzeti szuverenitását, és kijelentve, hogy a terület önkormányzása a közösségek államon belüli önrendelkezésének jogára, a szubszidiaritás, az öngazgatás elvére épül,

Románia Parlamentje jóváhagyja a jelen törvényt:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. szakasz

1. Történelmi azonosságának kifejezéseként, polgárai esélyegyenlőségének biztosítása érdekében, a magyar nemzeti önazonosság védelmében, Székelyföld lakossága önkormányzati közösséggé alakul.
2. Székelyföld közigazgatási rendje a földrajzi, gazdasági, társadalmi és kulturális körülményekre, lakosságának arra a történelmi óhajára épül, hogy autonómiát biztosítsanak számára.
3. A régió lakosságának autonómiára törekvése az állampolgárnak a társadalom életében való demokratikus részvételét, a gazdasági-társadalmi fejlődést, a területi érdekek érvényesülésének elősegítését és védelmét célozza.
4. A régió lakosságának autonómiája azt jelenti, hogy a történelmi szülőföldjén levő többségi kollektivitás joga és tényleges képessége saját felelősségére és az illető népesség érdekében átvenni a közérdekű problémák jelentős részének megoldását, a szubszidiaritás elvének megfelelően, és amely az állam és a kollektivitás között elhelyezkedő választott testülettel rendelkezik, az öngazgatás hatásköreit gyakorolja, illetve államhatósági jogosítványokkal is bír.

2. szakasz

Székelyföld Románián belül jogi személyiséggel rendelkező autonóm régió.

- a) A régió illetékességét a régió statútuma, törvény és a nemzetközi jog határozza meg.
- b) A régió sajátos illetékességét csakis törvény vagy nemzetközi jog révén lehet vita tárgyává tenni, illetve korlátozni.
- c) A régió döntéshozó és ügyviteli joggal rendelkezik a sajátos illetékességi területeken. E jognak szavatolnia kell a régió számára saját politika kidolgozását és alkalmazását.
- d) A törvény határai között, szükségszerű az országos hatáskörök némelyikéhez kapcsolódó feladatok átruházása is. A régiónak rendelkeznie kell e cél eléréséhez nélkülözhetetlen eszközökkel.

3. szakasz

A régió autonómiája nem sérti Románia területi integritását és szuverenitását.

- a) Az illetékesség, jelen statútum keretei között, egyéb közigazgatási szintről átruházható a régiónak.
- b) Az illetékesség átruházása legyen világosan megfogalmazva. A felhatalmazás alkalmazása során figyelembe kell venni a megfelelő anyagi- és pénzeszközök létrehozását, amelyek lehetővé teszik a többlehatáskörök tényleges gyakorlását.
- c) Ezen illetékesség végrehajtásával megbízott szervezeteknek, a lehetőségek és a törvényes szabályozások szerint, rendelkezniük kell saját szervezeti felépítésükben a régió sajátos adottságaihoz való alkalmazás szabadságával, kiemelt figyelmet szentelve a hatékonyságnak és a régió lakosai igényének.

4. szakasz

Az autonóm régió területe a jelenlegi Kovászna és Hargita megyék területét, valamint a Maros megyéhez tartozó történelmi Marosszék területét foglalja magába. Az 1. sz. Melléklet tartalmazza Székelyföld autonóm terület határait és településeit.

A székek hagyományos közigazgatási területek.

- a) Kézdiszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Kézdivásárhely;
- b) Orbaiszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Kovászna;
- c) Sepsiszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Sepsiszentgyörgy;
- d) Csíkszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Csíkszereda;
- e) Udarhelyszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Székelyudvarhely;
- f) Gyergyószék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Gyergyószentmiklós;
- g) Marosszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Marosvásárhely;
- h) Miklósvár- és Bardocszék, amelynek területe a hozzá tartozó településeket foglalja magába; székhelye Barót.

5. szakasz

(1) A régió autonómiáját az általános, egyenlő, közvetlen, titkos és szabad választások révén létrehozott Önkormányzati Tanács, mint a régió döntéshozó közhatósága és az általa kinevezett Önkormányzati Bizottság, mint végrehajtó testület gyakorolja.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései nem sérthetik az állampolgárok jogát a referendumra, vagy a törvényes előírásoknak megfelelően, a közügyek rendezésében való egyéb részvételi formákra.

6. szakasz

Székelyföld intézményeinek székhelyét az autonóm régió választott önkormányzata jelöli ki.

7. szakasz

(1) Az Önkormányzati Tanács az intézmény, amellyel Székelyföld önkormányzata létrejön.

(2) Az Önkormányzati Tanács hatáskörét a jelen autonómia-statútum és Székelyföld választópolgárai határozzák meg, mely jogot az Önkormányzati Tanács által meghatározott feltételek, jelen statútum előírásai, az érvényben levő belső- és nemzetközi jogrend szerint gyakorolják.

8. szakasz

Jelen autonómia-statútumnak megfelelően, az állam általános törvényeivel összhangban, a Székelyföldi autonómiája megillet minden olyan román állampolgárt, aki Székelyföld bármely helységében állandó lakhellyel rendelkezik.

Azok a székelyföldi születésűek, akik román állampolgárok és külföldön laknak, szintén rendelkeznek a jelen autonómia-statútumban meghatározott jogokkal, amennyiben utolsó törvényes lakhelyük a Székelyföldre tartozó település volt.

9. szakasz

(1) Az autonóm régióban minden állampolgár számára biztosított a teljes és tényleges egyenlőség. Az Önkormányzati Tanácsnak, mint közhatóságnak, hatáskörébe tartozik azoknak a feltételeknek a kialakítása, amelyek biztosítják az egyének és az általuk alkotott közösségek teljes és tényleges egyenlőségét és szabadságát, elhárítanak minden olyan akadályt, amely megghiúsíthatja vagy gátolhatja ezek teljes körű kibontakozását, s megkönnyítik minden állampolgár számára a politikai, gazdasági, művelődési és társadalmi életben való részvételt.

(3) Az Önkormányzati Tanács azon különleges rendelkezései, amelyek - a törvény keretei között - a székelyföldi román közösségek nemzeti önazonosságának megőrzésére és fejlesztésére irányulnak, nem tekinthetők diszkriminációnak.

10. szakasz

Székelyföldön a magyar nyelv egyenrangú az állam hivatalos nyelvével.

Az autonóm régió és a hozzá tartozó székely székek és közületi helységek önkormányzatai biztosítják mindkét nyelv természetes és hivatalos használatát, elfogadva minden olyan rendszabályt, amelyre szükség van megismerésük érdekében, megteremtve minden olyan feltételt, amely garantálja teljes egyenlőségüket.

Az autonóm régió azon helységeiben, ahol az állandó lakhelyű, számbeli kisebbségben levő, más nemzeti-, etnikai-, nyelvi identitású közösségekhez tartozó állampolgárok száma községben meghaladja a százat, városban az ezret, municípiumban az ötezret, szék területén a tízezret, ezen közösségek nyelve ugyancsak egyenrangú az állam hivatalos nyelvével.

11. szakasz

(1) Az Önkormányzati Tanács meghatározza Székelyföld jelképeit.

(2) Jelen autonómia-statútum elismeri a székely székek zászlaja és jelvénye szabad használatának jogát.

(3) A magyar nemzeti szimbólumok és más, számbeli kisebbségben levő közösség nemzeti szimbólumainak Székelyföldön való szabad használatát jelen autonómia-statútum garantálja.

(4) Az állami szimbólumok használatára a törvényes szabályozások érvényesek.

II. FEJEZET

Az autonóm régió megalakulása és megszűnése

12. szakasz

Székelyföld autonóm régió a jelen törvény alapján jön létre, az Önkormányzati Tanács megalakulásakor, mely autonóm közigazgatási hatóságot, az Alkotmány 117. szakasza (3) bekezdésének, valamint a szerves törvénynek számító jelen Statútum előírásainak alapján, a régió szavazati jogú polgárai szabad és általános választással, titkos és közvetlen szavazással hozzák létre.

13. szakasz

Székelyföldnek az autonóm-tartomány jogállása csak Székelyföldön megrendezett népszavazással szüntethető meg.

14. szakasz

Jelen autonómia-statútumot a Parlament emeli törvényre.

A törvény által elfogadott Székelyföld Autonómia Statútumát a régió polgárai népszavazással hagyják jóvá.

15. szakasz

A 125. szakaszban meghatározott eljárás követendő az autonómia-statútum módosítása esetén.

16. szakasz

Az autonóm régió területén állandó lakhellyel rendelkező, szavazati jogú állampolgárok által általános, titkos és közvetlen szavazással megválasztott Önkormányzati Tanács révén létrejön Székelyföld Önkormányzata.

17. szakasz

Székelyföld Önkormányzata és Autonómia-statútuma csakis a Székelyföldön kiírt népszavazással szüntethető meg.

III. FEJEZET

Székelyföld Önkormányzati Intézményei

18. szakasz

a) Az autonóm régió intézményei:

- Önkormányzati Tanács;

- Önkormányzati Bizottság;

- Székelyföld Elnöke;
- b) A székek intézményei:
 - Széki Tanács;
 - Széki Bizottság;
 - Széki Elnök;
- c) A települési önkormányzatok intézményei:
 - Községi Tanács;
 - Városi Tanács;
 - Municípiumi Tanács;
 - Polgármester.

I. RÉSZ

Székelyföld Önkormányzati Tanácsa

19. szakasz

Az Önkormányzati Tanács az autonóm régió közhatalmát gyakorolja.

20. szakasz

Az Önkormányzati Tanács az arányos választási rendszerben szabad, általános, titkos és közvetlen szavazással négy évre megválasztott tanácsosokból tevődik össze.

A régió önkormányzati tanácsosainak száma hetvenhét. A választókerületekre jutó helyek számát a régió lakosainak legutóbbi népszámlálási adataiból számítják ki.

Az önkormányzati tanácsosok megválasztásával egyidőben szervezik meg Székelyföld elnökének, a széki elnököknek, a széki-, városi-, községi tanácsosok, a polgármesterek megválasztását.

A régió elnöke és a széki elnökök, valamint a polgármesterek, tanácsosok megválasztásakor a helyi választásokra vonatkozó 70/1991. számú, módosított Törvény rendelkezései érvényesek.

A régió elnökének és a széki elnököknek a megválasztása a polgármesterre érvényes előírásoknak megfelelően történik.

21. szakasz

Az Önkormányzati Tanács működésének alapelvei:

- a) a Tanács Székelyföld polgárainak érdekvédelmét, közképviselését, a régió közigazgatását látja el;
- b) alkalmazza a hatáskörök decentralizálását;
- c) szavatolja a tanácsülések nyilvánosságát;
- d) garantálja a régió költségvetésének nyilvánossá tételét;
- e) érvényesíti és megőrzi a törvényességet.

22. szakasz

Az Önkormányzati Tanács illetékességéhez tartozik:

- a) saját önkormányzati intézményeinek megszervezése;
- b) Székelyföld sajátos jogállásából fakadó, a régióban érvényes törvényerejű rendeletek meghozatala;
- c) a művelődés;
- d) az oktatás;
- e) az anyanyelvhasználat;
- f) a történelmi, művészeti, régészeti és tudományos örökség;
- g) a szociális kérdések;
- h) a tájékoztatás;
- i) a régió érdekeltégű állami vagyon kezelése és vállalatok működtetése;
- j) helyi adók és illetékek bevezetése;
- k) Székelyföld önálló pénzgazdálkodása;
- l) Székelyföld képviselése.

23. szakasz

Az Önkormányzati Tanács, saját hatáskörében, az állam jogrendjével összhangban és a régió jogállásának megfelelően, a következő területeken bocsát ki a régió területén érvényes törvényerejű rendeleteket:

- a) a régió hivatalaira és azok személyzetére vonatkozó rendtartás;
- b) a székely székek testületeire vonatkozó rendtartás;
- c) a helyi települési határok meghatározása, új községek alapítása;
- d) a közérdekű kisajátítások, amelyek közvetlenül nem az állam terhére történnek és nem érintik a székek hatáskörét;
- e) telekkönyvek létesítése;
- f) tűzvédelem;
- g) egészségügy;
- h) kereskedelmi kamara rendtartása;
- i) gazdasági társaságok létesítése és felügyelete;
- j) hitelszövetkezetek; vagyonbiztosítás;
- k) régió érdekeltségű közszolgáltatás;
- l) rendfenntartás és a rendőrséggel való együttműködés;
- m) bányászat, energiatermelés;
- n) helyi érdekeltségű energiafejlesztés és hasznosítás;
- o) mezőgazdálkodás;
- p) erdőgazdálkodás; vadgazdálkodás,
- q) környezetvédelem;
- r) helyi érdekű személyforgalom és áruszállítás;
- s) tömegtájékoztatás.

24. szakasz

Az Önkormányzati Tanács hatásköre kiterjed a társadalmi gondozásra és a társadalombiztosításra, mely területeken törvényerejű rendeleteket bocsáthat ki és saját autonóm intézményeket létesíthet.

25. szakasz

Az Önkormányzati Tanács saját hatáskörében közbiztonsági hatóságot állíthat fel, a törvényes rendelkezéseknek megfelelően, az Alkotmányban nem szabályozott esetekben.

26. szakasz

Az Önkormányzati Tanács felelőssége a rádió- és televízióállomások adására vonatkozó törvényes rendelkezések sajátos előírásokkal való kiegészítése és érvényesítése.

27. szakasz

Az Önkormányzati Tanácsnak Székelyföldön döntéshozó hatásköre van, a jelen Statútum rendelkezéseinek és az érvényben levő törvényeknek megfelelően.

28. szakasz

Az Önkormányzati Tanács igényelheti, hogy a Kormány ráruházzon vagy rábízson olyan hatásköröket, amelyeket a jelen autonómia-statútum nem szabályoz.

29. szakasz

Az Önkormányzati Tanács, megalakulásától számított 30 napon belül, kidolgozza és jóváhagyja működési szabályzatát. Ezen időtartam alatt a tanács munkálatait Székelyföld elnöke vezeti.

II. RÉSZ

Székelyföld Önkormányzati Bizottsága

30. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság Székelyföld autonóm régió közhatalmát saját hatáskörében gyakorló, végrehajtó testület.

Az Önkormányzati Bizottság elnökét Székelyföld elnöke nevezi ki.

Az Önkormányzati Bizottság tagjait, a bizottság elnökének javaslatára, a kinevezésétől számított harminc napon belül, az Önkormányzati Tanács titkos szavazással négy év időtartamra jelöli ki. Ezen időtartam alatt, érvényes bizalmatlansági szavazás esetén, a bizottsági tag, a működési szabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően, a régió elnöke által hivatalából felmenthető.

Az Önkormányzati Bizottság tagjait Székelyföld elnöke nevezi ki.

31. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság szervezeti felépítését és működési szabályzatát az Önkormányzati Tanács dolgozza ki és a Bizottság tagjait kijelölő szavazással egyidőben fogadja el.

32. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság végrehajtói hatásköre kiterjed:

- a) az Önkormányzati Tanács által hozott törvényerejű rendeletek érvényesítésére, felügyeletére, végrehajtására;
- b) saját önkormányzati testületeinek működtetésére;
- c) határozatok kezdeményezésére;
- d) a hivatali besorolásra és előléptetésre;
- e) a régió érdekeltségű közszolgáltatások, közintézmények, állami tulajdonú gazdasági társaságok felügyeletére;
- f) a régió köz- és magánvagyonának kezelésére,
- g) a régió érdekeltségű állami köz- és magánvagyon kezelésére;
- h) saját gazdasági társaságok létrehozására és működtetésére;
- i) adóhatósági hatáskörök gyakorlására;
- j) a régió önálló költségvetésének kidolgozására és végrehajtására;
- k) a régió gazdasági fejlesztésének tervezésére és elősegítésére;
- l) a régió adóügyi-, pénzügyi-, kereskedelmi politikájának végrehajtására;
- m) a régió hatósági intézményeinek létrehozására, illetve megszüntetésére;
- n) a közbiztonság védelmére, a rendőrséggel való együttműködésre, illetve ennek ellenőrzésére;
- o) a régióra vonatkozó nemzetközi szerződések és egyezmények megkötésére, a régiók közötti együttműködés létrehozására, érvényesítésére;
- p) a régióban egyenrangú nyelvek szabad használatának szavatolására;
- q) az állami iskolahálózat, ezen belül a magyar nyelvű oktatási hálózat működtetésére;
- r) a régió közösségét érintő egyéb területekre;
- s) az állam törvényeinek alkalmazására.

33. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság rendelkezhet, létrehozhat és fenntarthat saját televízió- és rádióállomásokat, sajtót, minden tömegtájékoztatási eszközt, amely céljainak elérésében segíti.

34. szakasz

- (1) Az Önkormányzati Bizottság feladata a telekkönyvi irattárosok, a régió önkormányzatához tartozó vezető beosztású köztisztviselők kinevezése.
- (2) Ezen tisztségeket versenyvizsga alapján nyerik el, a közalkalmazottakra vonatkozó státútum rendelkezéseinek megfelelően. Tilos az etnikai eredet, a vallási vagy lakhely szerinti diszkrimináció minden formája.
- (3) Székelyföldön a közalkalmazottaknak, az állam hivatalos nyelve mellett, ismerniük kell a magyar nyelvet, a régió területi-közigazgatási egységeiben pedig, a jelen Státútum 10. cikkelyének (3) bekezdésében feltüntetetteknek megfelelően, a többi nemzeti közösség nyelvét is.

35. szakasz

Olyan szolgáltatások megszervezése és ellátása érdekében, amelyek kizárólagos hatáskörébe tartoznak, az Önkormányzati Bizottság megegyezéseket köthet más önkormányzati közösségekkel, részt vehet más régiókra kiterjedő kulturális, gazdasági, társadalmi együttműködésben. Ezen megegyezéseket közli a román Kormányval.

36. szakasz

Az Önkormányzati Bizottság az Önkormányzati Tanácsnak tartozik felelősséggel, anélkül, hogy ez csökkentené a bizottság tagjainak hivatali felelősségét.

III. RÉSZ

Székelyföld Elnöke

37. szakasz

(1) Székelyföld Elnöke képviseli a régiót.

(2) Székelyföld Elnökét Székelyföld polgárai általános, titkos és közvetlen szavazással négy évre választják meg, a jelen autonómia-statútum 20. szakaszában foglalt rendelkezéseknek megfelelően.

38. szakasz

Székelyföld elnöki tisztsége egyetlen személy esetében sem terjedhet ki két mandátumnál hosszabb időtartamra.

39. szakasz

Székelyföld Elnöke az Önkormányzati Tanácshoz benyújtott nyilatkozatban lemondhat megbízásáról. A lemondás akkor válik ténylegessé, ha a nyilatkozatot az Önkormányzati Tanács tudomásul veszi.

40. szakasz

Székelyföld Önkormányzati Tanácsa kétharmados szavazattöbbséggel indítványozhatja Székelyföld elnökének hivatali felmentését a székelyföldi közösségek érdekeinek elárulása, az emberi jogok és szabadságok megsértése, a jelen autonómia-statútumban foglalt kötelezettségek elmulasztása miatt.

Az elfogadott bizalmatlansági indítvány alapján Székelyföld Önkormányzati Tanácsa felkéri Románia Kormányát, hogy a határozatától számított harminc napon belül írja ki a székelyföldi elnökválasztást. Megüresedés esetén a megválasztott új elnök megbízatása teljes időszakra szól.

41. szakasz

Székelyföld megválasztott elnökét, az Önkormányzati Tanács ülésén, a leköszönő elnök megbízatásának utolsó napján, megüresedés miatt kiírt választások esetén az eredmény kihirdetését követő tizedik napon iktatják be hivatalába.

42. szakasz

Székelyföld megválasztott elnöke beiktatásakor a következő esküt teszi le:

“Esküszöm a becsületemre, a rámruházott tisztséget legjobb tudásom szerint ellátom, Székelyföld népének érdekeit képviselem és védelmezem, a régió határozatait és az ország törvényeit tiszteletben tartom, Románia Alkotmányát betartom. Isten engem úgy segítjen!”

43. szakasz

Székelyföld elnökének ideiglenes akadályoztatása idején, továbbá megüresedés esetén, amíg az újonnan választott elnök nem foglalja el hivatalát, az elnöki teendőket az Önkormányzati Tanács elnöke, annak akadályoztatásakor a helyettese látja el.

44. szakasz

Székelyföld elnöke a Parlament tagjait megillető immunitással rendelkezik.

45. szakasz

Székelyföld elnöke nem tölthet be egyéb közhivatali- vagy magántisztséget.

46. szakasz

Székelyföld elnökének hatáskörébe tartozik:

indítványozni Románia Kormányának a régió területén megtartandó rendes- és rendkívüli választások időpontját;

az Önkormányzati Tanács rendkívüli ülésének összehívása;

az Önkormányzati Bizottság elnökének kinevezése;

kinevezni, illetve felmenteni az Önkormányzati Tanács által kijelölt vagy visszahívott önkormányzati bizottsági tagokat;

az Önkormányzati Bizottság elnökének felkérésére elnökölni a Bizottság ülésein;

az Önkormányzati Tanács rendeleteit, amelyek Székelyföld autonóm régióban törvényerővel bírnak, 20 napon belül aláírni és kihirdetni. Az aláírás vagy kihirdetés hiánya a rendeletek érvénytelenségét vonja maga után;

felügynelni a Széki Tanácsok rendeleteinek törvényességét; ha a rendeletet törvénytelennek tekinti, a rendelet elfogadásától számított 15 napon belül a közigazgatási bírósághoz fordulhat; a közigazgatási bíróság döntéséig, illetve a döntésre vonatkozó fellebbezés tárgyában végleges

bírósági ítéletig, a rendelet nem lép hatályba;
kérni az Alkotmánybíróságtól a törvények, a törvényerejű rendeletek alkotmányosságának előzetes értékelését;
döntést kérni az Alkotmánybíróságtól a jogi normák alkotmányosságáról;
az Önkormányzati Tanáccsal való konzultáció eredményeként a régiót érintő sarkalatos kérdésekről referendumot kezdeményezni, a helyi népszavazásra vonatkozó 2000/3. sz. Törvény rendelkezéseinek megfelelően.

IV. FEJEZET

Székek intézményei

I. RÉSZ

A Széki Tanács

47. szakasz

(1) A Széki Tanács a Székely Szék döntéshozó önkormányzati testülete.
(2) A Széki Tanácsot a Székely Szék választópolgárai, a jelen autonómia-statútum 20. szakaszában feltüntetett rendelkezések szerint választják meg.
(3) A Széki Tanács, megalakulásától számított 30 napon belül, kidolgozza és jóváhagyja működési szabályzatát. Ezen időtartam alatt a tanács munkálatait a Széki Elnök vezeti.
A Székely Székben a tanácsosok száma 33 vagy minden 3000 széki lakos után 1 tanácsos.

48. szakasz

A Széki Tanács hatáskörébe tartozik rendeleteket kibocsátani az alábbi területeken:

- a) a szék hivatalaira és azok személyzetére vonatkozó rendtartás;
- b) a helységnévadás, kötelező kétnyelvűséggel; magyar és román utca és helységnévtáblák, közlekedési útjelzőtáblák, cégfeliratok, reklámtáblák;
- c) a történelmi, művészeti és néprajzi értékek védelme;
- d) a helyi szokások és hagyományok;
- e) széki érdekeltségű kulturális létesítmények tevékenysége;
- f) területrendezés és településszervezés;
- g) önkormányzati intézmények megszervezése;
- h) a települési határvonalak megváltoztatása a helyi önkormányzatok kezdeményezésére;
- i) közrend védelme;
- j) közhasználati jog;
- k) kézművesség;
- l) lakásépítés támogatása, szociális lakások építése;
- m) szociális gondozás és népjólét;
- n) iskoláztatás, iskolaépítés;
- o) szakképzés, szakoktatás;
- p) kereskedelem;
- q) helyi vásárok és piacok;
- r) területi érdekeltségű ipari termelés;
- s) erdőgazdálkodás, erdészeti személyzet, munkaerőgazdálkodás,
- t) vadászat, vadgazdálkodás;
- u) mezőgazdálkodás;
- v) vízgazdálkodás, vízrendészet;
- w) ásványvizek, gyógyvizek, gyógyfürdők kihasználása;
- x) saját területén az idegenforgalom fejlesztése, rendezése;
- y) faluturizmus;
- z) rét-, legelő-gazdálkodás;
- aa) állat- és növényvédelem;
- bb) környezetvédelem;
- cc) egészségvédelem;
- dd) területi érdekeltségű út-, gáz-, és vízhálózat;
- ee) területi érdekeltségű távközlés, közszállítás;

- ff) a szék területét átszelő vasutak és műutak, valamint a területi érdekeltségű vasúti-, közúti-, és kábelszállítás;
- gg) közszolgáltatás;
- hh) közigazgatási- és közszolgáltató személyzet;
- ii) közérdekű kisajátítás méltányos kártalanítással, saját hatáskörben, széki közhasználatra;
- jj) helyi érdekű közmunkák;
- kk) gazdasági élet általános szabályozása, a piacgazdaság szabadságát figyelembe véve;
- ll) a sport támogatása.

49. szakasz

A Széki Tanács rendelkezéseket hozhat a helyi rendőrség felügyeletéről, a helyi rendőrséggel való együttműködésről, az állomány kinevezéséről, leváltásáról és saját rendőrség alapításáról, az érvényben levő törvényes rendelkezéseknek megfelelően. A jelen statútum elfogadásától számított legkésőbb 3 éven belül a széki rendőrségi állomány minden tagjának ismernie kell a magyar és a román nyelvet, a rendőrtiszteknek még legalább egy világnyelvet. A rendőrségi állomány összetételének tükröznie kell a nemzetiségi arányokat.

50. szakasz

A Széki Tanács a széki illetőségű polgároknak előnyt biztosít a munkaközvetítésnél a szék területén. A szék területén a munkaközvetítés során nyelvi hovatarozás alapján különbséget tenni tilos.

51. szakasz

A Széki Tanács hatáskörébe tartoznak az alap-, közép- és felsőfokú oktatás szervezésével, működtetésével, felügyeletével kapcsolatos rendelkezések.

52. szakasz

A Széki Tanács hatásköre a területi érdekeltségű tömegtájékoztatásra vonatkozó rendeletek elfogadása.

53. szakasz

A Széki Tanács hatásköre kiterjed a Szék saját költségvetésének jóváhagyására.

54. szakasz

Olyan esetekben, amelyekben a Széki Tanács saját hatáskörében nem rendelkezik, Székelyföld Önkormányzati Tanácsának határozatait, illetve az állam törvényeit alkalmazzák.

II. RÉSZ

A Széki Bizottság

55. szakasz

A Széki Bizottság a Székely Szék végrehajtó önkormányzati testülete.

A Széki Bizottság elnökét a Széki Elnök nevezi ki.

A Széki Bizottság tagjait, a bizottság elnökének javaslatára, a Széki Tanács, a bizottsági elnök kinevezésétől számított harminc napon belül, titkos szavazással négy év időtartamra jelöli ki. A mandátum idején, a működési szabályzatban foglalt feltételeknek megfelelően, a Széki Bizottság tagjai a Széki Tanács által visszahívhatóak, illetve az új tagok titkos szavazással kijelölhetőek.

A Széki Bizottság tagjait, a Széki Tanács döntése alapján, a Széki Elnök nevezi ki, illetve hivatalukból a Széki Elnök menti fel.

56. szakasz

A Széki Bizottság szervezeti felépítését és működési szabályzatát a Széki Tanács dolgozza ki és a bizottság tagjait kijelölő szavazással egyidőben fogadja el.

57. szakasz

A Széki Bizottság végrehajtói hatásköre kiterjed:

- a) Székelyföld Önkormányzati Tanácsa és a Széki Tanács által hozott rendelkezések érvényesítésére, felügyeletére és végrehajtására,

- b) saját önkormányzati testületeinek működtetésére;
- c) határozattervezetek kezdeményezésére;
- d) a hivatali besorolásra és előléptetésre;
- e) a Szék területén működő közszolgáltatások, helyi érdekeltségű közintézmények, állami tulajdonú gazdasági társaságok felügyeletére;
- f) a Széki érdekeltségű köz- és magánvagyon kezelésére;
- g) saját gazdasági társaságok létrehozására és működtetésére;
- h) az adóhatósági hatáskörök gyakorlására;
- i) a Szék önálló költségvetésének kidolgozására és végrehajtására;
- j) a Szék gazdasági fejlesztésének tervezésére és elősegítésére;
- k) a Szék adóügyi-, pénzügyi-, kereskedelmi politikájának végrehajtására;
- l) a Szék hatósági intézményeinek létrehozására, illetve megszüntetésére;
- m) a közbiztonság védelmére, a rendőrséggel való együttműködésre, illetve a rendőrség helyi parancsnokságainak ellenőrzésére, kinevezésére és visszahívására,
- n) a helyi hatóságok tisztviselőinek védelme;
- o) a székely közületi területen egyenrangú nyelvek szabad használatának szavatolására;
- p) az állami iskolahálózat, ezen belül a magyar nyelvű oktatási hálózat működtetésére;
- q) a széki érdekeltségű kulturális ügyek intézésére, kulturális intézmények működtetésére;
- r) a művészeti örökség, múzeumok, egyéb tudományos, kulturális intézmények felügyeletére, működtetésére;
- s) a gazdaság általános felügyeletére;
- t) a környezetvédelem összehangolására;
- u) a széki érdekeltségű vízgazdálkodásra: öntözésre, lecsapolásra, árvízvédelemre;
- v) az idegenforgalom fejlesztésére;
- w) a szociális ellátásra;
- x) az egészségügyre; kórházak, gyógyszertárak, orvosi rendelők, gyermek- és szociális otthonok létesítésére és felügyeletére,
- y) a Szék köz- és magánvagyonának kezelésére,
- z) a Szék közösségét érintő egyéb területekre;
- aa) az állam törvényeinek alkalmazására.

58. szakasz

A Széki Bizottság rendelkezhet, létrehozhat, fenntarthat saját televízió- és rádióállomást, amely céljainak elérésében segíti.

59. szakasz

A Széki Bizottság megegyezéseket köthet más önkormányzati közösségekkel, részt vehet más közületekre, régiókra kiterjedő kulturális, gazdasági, társadalmi együttműködésben.

60. szakasz

A Széki Bizottság saját igazgatási apparátussal rendelkezik, saját maga határozza meg az állományi állásokat, ezek megoszlását, nevezi ki a tisztségviselőket.

61. szakasz

A Széki Bizottság a Széki Tanácsnak tartozik felelősséggel, anélkül, hogy ez csökkentené a bizottság tagjainak közvetlen hivatali felelősségét.

III. RÉSZ

A Széki Elnök

62. szakasz

- (1) A Széki Elnök képviseli a székely Széket.
- (2) A Széki Elnököt általános, titkos és közvetlen szavazással a Székely Szék választópolgárai négy évre választják meg a jelen autonómia-státútum 20. szakaszában foglalt rendelkezéseknek megfelelően.

63. szakasz

A Széki Tanács kétharmados szavazattöbbséggel indítványozhatja a Széki Elnök hivatali felmentését.

E bizalmatlansági indítvány elfogadása után Románia Kormánya a Széki Tanács határozatától számított 30 napon belül, kiírja a széki elnökválasztást.

Megüresedés esetén a megválasztott új elnök megbízatása teljes időszakra szól.

64. szakasz

A megválasztott Széki Elnököt a Széki Tanács ülésén, a leköszönő elnök megbízatásának utolsó napján, a megüresedés miatt kiírt választások esetén az eredmény kihirdetését követő tizedik napon iktatják be hivatalába.

65. szakasz

Beiktatáskor a megválasztott Széki Elnök a következő esküt teszi:

“Esküszöm a becsületemre, a ráruházott tisztséget legjobb tudásom szerint ellátom, a Szék népének érdekeit képviselem és védelmezem, a régió határozatait, az ország törvényeit tiszteletben tartom, Románia Alkotmányát betartom. Isten engem úgy segítse!”

66. szakasz

A Széki Elnök a Széki Tanácshoz benyújtott nyilatkozatban lemondhat megbízatásáról.

A lemondás akkor válik ténylegessé, ha a nyilatkozatot a Széki Tanács tudomásul veszi.

67. szakasz

A Széki Elnök ideiglenes akadályoztatása esetén, továbbá megüresedés esetén, amíg az újonnan választott elnök nem foglalja el hivatalát, az elnöki teendőket a Széki Tanács elnöke, annak akadályoztatásakor, helyettese látja el.

68. szakasz

A Széki Elnök hatáskörébe tartozik:

- a) indítványozni a Szék területén a rendes és rendkívüli választásokat és azok időpontját;
- b) összehívni a Széki Tanács rendkívüli ülését;
- c) kinevezni a Széki Bizottság elnökét;
- d) kinevezni, illetve felmenteni a Széki Tanács által kijelölt vagy visszahívott széki bizottsági tagokat;
- e) elnökölni a Széki Bizottság elnökének felkérésére, a bizottság ülésein;
- f) aláírni és kihirdetni, húsz napon belül, a Széki Tanács rendeleteit, amelyek a szék területén kötelező érvényűek; az aláírás vagy kihirdetés hiánya a rendeletek érvénytelenségét vonja maga után;
- g) a Széki Tanáccsal való véleménycseré eredményeként a széket érintő sarkalatos kérdésekről referendumot kezdeményezni;
- h) belföldi kapcsolatokban a Széket képviselni.

V. FEJEZET

Települési Önkormányzatok

I. RÉSZ

A települési önkormányzatok sajátos jogállása és hatásköre

69. szakasz

Székelyföld települési önkormányzatai - a községi, városi, municípiumi önkormányzatok - a 2001/215. számú, módosított Helyi Közigazgatási Törvény és a jelen Autonomia-statútum, valamint a Helyi Autonomia Európai Chartája rendelkezései szerint szerveződnek és működnek.

70. szakasz

Székelyföld települési önkormányzatai sajátos jogállásúak, amely jogállás magába foglalja a jellegzetes történelmi, kulturális, területi feltételekből adódó többlet-hatásköröket, és kiegészíti a helyi közigazgatási egységekre vonatkozó, módosított 2001/215. sz. Törvény rendelkezéseit. E többlet-hatáskörök alkalmazását a jelen Statútum garantálja.

71. szakasz

A települési önkormányzat, a helyi autonómia-jog alapján, a törvény és a jelen autonómia-statútum által meghatározott jogkörben, a helyi döntéshozó és végrehajtó hatalom birtokosa.

72. szakasz

A települési önkormányzatban a magyar nemzeti közösség, valamint a többi nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösség nyelve egyenrangú az állam hivatalos nyelvével, a jelen Statútum 10. szakasza (3) bekezdésének megfelelően.

73. szakasz

A települési önkormányzat alapelvei:

- a) a helyi hatóságok az átruházott hatáskörökben teljes körű diszkrecionális jogosítványokkal rendelkeznek;
- b) a közfeladatokat az állampolgárokhoz legközelebb álló igazgatási szervek valósítják meg;
- c) a hatáskörök teljessége és kizárólagossága, amelyeket központi vagy regionális szerv csak jogszabály ilyen értelmű rendelkezéseivel korlátozhat;
- d) központi vagy regionális szerv által átruházott hatáskörnek az önkormányzati hatóság által a helyi körülményekhez való igazítása;
- e) a helyi hatóságokat közvetlenül érintő tervezési és döntéshozatali folyamatban a megfelelő időben és formában részt venni.

74. szakasz

A települési önkormányzat sajátos jogállását megjelenítő hatáskörök kiterjednek:

- a) a közösségek anyanyelvű oktatására, az oktatási intézmények létesítésére, védelmére, működtetésére és fejlesztésére;
- b) a közösségek anyanyelvű kultúrájára, a művelődési intézmények létesítésére, védelmére, működtetésére és fejlesztésére;
- c) a közösségek anyanyelvén történő tömegtájékoztatásra, a tömegtájékoztatás szabadságának szavatolására;
- d) a közösségek anyanyelvének korlátozások nélküli használatára a magán- és a közéletben, a közintézményekben, a bíróságon;
- e) a szociális kérdésekre;
- f) a terület- és településfejlesztésre;
- g) a gazdasági fejlesztésre;
- h) a közösségi és állami köz- és magánvagyon kezelésére;
- i) a kommunális intézmények kiépítésére és működtetésére,
- j) az általános emberi- és szabadságjogok érvényre juttatására;
- k) a települések nemzetiségi-etnikai összetételének erőszakos megváltoztatására irányuló törekvések megakadályozására;
- l) a települések határvonalainak erőszakos megváltoztatására vonatkozó törekvések megakadályozására;
- m) új községek létesítésének kezdeményezésére;
- n) a közrend és a közbiztonság önkormányzati alárendeltségű rendőrséggel való szavatolására;
- o) a helyi költségvetésre, zárszámadásra, a saját anyagi- és pénzforrások felhasználására;
- p) a település nevének, jelképeinek, kitüntetései meghatározására és használatára;
- q) a települési közösségek nemzeti ünnepeinek kijelölésére és megrendezésére;
- r) a műemlékek és emlékhelyek gondozására és védelmére;
- s) pályázatok kiírására;
- t) ösztöndíjak alapítására;
- u) intézmények, gazdasági, kereskedelmi, turisztikai és szolgáltató vállalatok, bankok, biztosítótársaságok, más gazdasági szervezetek alapítására, működtetésére,
- v) közérdekből, a törvény és a jelen autonómia-statútum szerint, kisajátítások végrehajtására;
- w) a közösségek anyanyelvi értékeit őrző könyvtárak, lemeztárak, levéltárak, múzeumok, hasonló rendeltetésű egyéb intézmények létesítésére és működtetésére;
- x) az ifjúsági- és felnőttképzés valamennyi formájára;
- y) az erdő- és vízgazdálkodásra;
- z) a községi erdők felügyeletére, gondozására, hasznosítására;
- aa) a községi rétlelők felügyeletére, gondozására, kihasználására;

- bb) a településhez tartozó területek ásvány- és hévizeinek, gyógyfürdőinek, természeti kincseinek védelmére, gondozására és hasznosítására;
- cc) a településhez tartozó területek vadállományának megőrzésére, fejlesztésére, hasznosítására;
- dd) a települési önkormányzat területére törvény által megállapított jövedelemadó évi összegének 90 százalékára;
- ee) a települési önkormányzat területére törvény által megállapított évi adó- és illetékösszeg 80 százalékára;
- ff) az állam által visszaszolgáltatott közösségi vagyonokra.

75. szakasz

A települési önkormányzat a helyi érdekű közügyek intézése során garantálja a területén élő román nemzetiségű lakosok, valamint a más nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösséghez tartozók teljes és tényleges egyenlőségét.

76. szakasz

A település határait nem lehet megváltoztatni az érintett közösségek közképviselőinek egyetértése, illetve népszavazás nélkül. A település etnikai összetételének megváltoztatása tilos.

77. szakasz

A települési önkormányzat hatóságai, a szükségleteknek megfelelően és a hatékonyság biztosítása céljából, maguk határozzák meg belső igazgatási struktúrájukat.

A települési önkormányzat szerveinek felügyelete csak tevékenységük jogszerűségének vizsgálatára irányulhat.

78. szakasz

A települési önkormányzat hatásköre gyakorlása és feladatai megvalósítása során együttműködhet és közös érdekeltségű feladatok ellátására egyesülhet más önkormányzati közösségekkel.

79. szakasz

A települési önkormányzat és annak szervei közös érdekek védelme és elősegítése érdekében régióra kiterjedő hazai vagy nemzetközi szövetség tagjai lehetnek.

80. szakasz

A települési önkormányzat, illetve annak szervei, jogszabály által előírt feltételek mellett, más államok helyi önkormányzataival, illetve önkormányzati szerveivel együttműködhetnek.

81. szakasz

A települési önkormányzat jogszolgáltatást vehet igénybe hatásköre szabad gyakorlása és a helyi autonómia védelmében.

VI. FEJEZET

Anyanyelvhasználat az oktatásban

82. szakasz

Székelyföld polgárainak joguk van anyanyelvükön tanulni, anyanyelvű állami és magánintézményekben, az oktatás valamennyi szintjén, típusán, formájában és szakán.

A természetes személyeknek, egyházaknak, szervezeteknek és társaságoknak joguk van a közösségek nyelvén működő felekezeti- és magánintézményeket létesíteni.

83. szakasz

Az anyanyelvű állami és felekezeti oktatást az állam és részarányosan az illetékes települési önkormányzat finanszírozza, a magán tanintézményeket pedig támogatja.

84. szakasz

A kiskorú tanuló iskoláztatási nyelvéről a szülő, illetve a törvényes gyám határoz.

85. szakasz

Az igényeknek és a szükségleteknek megfelelően különálló oktatási rendszer működik a polgárok anyanyelvén:

- a) igények szerint önálló óvodákban, óvodai csoportokban;
- b) elemi oktatásban, igények szerint önálló iskolákban, iskolai tagozatokon, osztályokban vagy csoportokban;
- c) középfokú oktatásban - gimnáziumokban, líceumokban, szakiskolákban -, igények szerint önálló iskolákban, tagozatokon, osztályokban és csoportokban;
- d) szakoktatásban, igények szerint önálló iskolákban, iskolai tagozatokon, osztályokban és csoportokban;
- e) egyetemi, főiskolai, kollégiumi oktatásban, igények szerint önálló egyetemen, főiskolákon, szakkollégiumokban, egyetemi karokon, tagozatokon, évfolyamokon, felsőoktatási csoportokban;
- f) posztgraduális oktatásban.

86. szakasz

Székelyföld polgárainak anyanyelvén működő oktatási-nevelési intézményekben biztosítani kell a nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösségek, valamint az anyanemzet történelmének, földrajzának és néprajzának tanítását, kulturális hagyományainak, értékeinek megismerését.

87. szakasz

A magyar nyelvű oktatási-nevelési intézményekben biztosítani kell a román nyelv elsajátításának lehetőségét.

A magyar nyelvű elemi-, gimnáziumi-, líceumi oktatásban a román nyelvet és irodalmat sajátos szempontok szerint összeállított oktatási program és tankönyv alapján tanítják.

88. szakasz

Az állam hivatalos nyelvétől eltérő anyanyelvű szakoktatásban biztosítani kell a szakkifejezések román nyelvű elsajátítását.

89. szakasz

Székelyföld oktatási és továbbképző intézményeiben biztosított az anyanyelven való felvételi- és diplomavizsga.

90. szakasz

Az óvodai, iskolai, egyetemi, főiskolai oktatáshoz szükséges pedagógusok képzési feltételeinek megteremtése az állam, illetve Székelyföld önkormányzatainak feladata.

91. szakasz

Garantált az anyanyelvű oktatásban résztvevő külföldi vendégtanárok alkalmazása.

92. szakasz

A régió főtanfelügyelőségén és a széki tanfelügyelőségeken külön igazgatóságokat és tanfelügyelő testületeket hoznak létre a különböző identitásúak anyanyelvű oktatásának felügyeletére.

93. szakasz

A felekezeti oktatásban az egyházi autonómia, a felsőfokú oktatásban az egyetemi autonómia érvényesül.

VII. FEJEZET

Anyanyelvhasználat a közművelődésben

94. szakasz

Székelyföld területén az anyanyelv használata akadálytalan:

- a) a közművelődésben;
- b) a művészeti alkotások, műbíráló, kutatás és szakirodalom területén;
- c) a fordítás, szinkronizálás, feliratozás területén;
- d) a sajátos nemzeti kultúrák megismertetése terén;
- e) minden jellegű és szintű ismeretterjesztésben.

95. szakasz

A nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösségek szervezetei, anyanyelven, tudományos és közművelődési tevékenységet is folytathatnak, e célból intézményeket hozhatnak létre, amelyek nemzetközi kapcsolatokat tarthatnak fenn.

96. szakasz

Székelyföld önkormányzata támogatja:

- a) a nemzeti kultúrák tárgyi emlékeinek feltárását, gyűjtését, közgyűjtemények alapítását, gyarapítását;
- b) nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösségek könyvkiadását, időszaki kiadványainak megjelentetését;
- c) anyanyelven működő színházak és más művelődési intézmények fenntartását;
- d) közérdekű közlemények különböző identitású közösségek nyelvén történő ismertetését.

VIII. FEJEZET

Anyanyelvhasználat a közigazgatásban és a közéletben

97. szakasz

Az állampolgár anyanyelvének a helyi és a regionális közigazgatásban való akadálytalan használatáért a hivatalokban a régió területén élő nemzeti-, etnikai-, nyelvi közösségek nyelvét ismerő, e közösségekhez tartozó személyeket kell kinevezni, illetve alkalmazni, a népszámláláskor kimutatott nemzetiségi arányoknak megfelelően.

98. szakasz

Székelyföld hatóságai kötelesek:

- a) a helységek, utcák, terek, intézmények és közületek nevét az állam hivatalos nyelvén, a régió helységeiben többségben levő közösség nyelvén, s ha igény van rá, az ott élő bármely más, számbeli kisebbségben levő közösség nyelvén feltüntetni;
- b) a határozatokat, egyéb rendeleteket, közleményeket az állam hivatalos nyelvén, magyar nyelven és a 10. szakasz 3. bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelően más nemzeti-, etnikai-, nyelvi identitású közösségek nyelvén is kiadni;
- c) a közigazgatási eljárás során használt nyomtatványokat a b. betűben foglalt feltételeknek megfelelően, több nyelven kell kiadni.

A költségek az illető hatóságokat terhelik.

99. szakasz

Székelyföld közigazgatási egységeiben

- a) a közigazgatási hatóságok a román és a magyar nyelvet, valamint a 10. szakasz 3. bekezdésében feltüntetett közösségek nyelvét egyenrangú nyelvként használják;
- b) a közigazgatási és a jogi dokumentumokat az a. betűben feltüntetett nyelveken terjesztik.

100. szakasz

A Székelyföldön élő, különböző nemzeti identitású közösségek nyelvének akadálytalan használata a tömegtájékoztatásban, a társadalmi-, gazdasági élet bármely területén jelen autonómia-statútum által garantált.

IX. FEJEZET

Anyanyelvhasználat az igazságszolgáltatásban

101. szakasz

Székelyföld polgárai jogosultak anyanyelvük szabad használatára az igazságügyi szervek előtt.

102. szakasz

Székelyföld polgárai szabadon használhatják anyanyelvüket a büntető-, polgári- és közigazgatási eljárás során.

Az eljárást a polgár anyanyelvén folytatják, az eljárás iratait az érintett személy anyanyelvén, valamint az állam hivatalos nyelvén rögzítik.

X. FEJEZET

Pénzügyek

103. szakasz

Székelyföld regionális, széki és települési önkormányzatai, belső fejlődésük biztosítása és hatáskörük ellátása érdekében pénzügyi autonómiával bírnak, amelynek gyakorlása során betartják az állami pénzügyek összehangolásának elvét.

- a) A régió pénzügyi rendszerének szavatolnia kell az illetékességgel arányos, előirányozható összbevétel megvalósítását, lehetővé téve az önálló politikát.
- b) A régió finanszírozási forrásainak kellően változatosnak és fejlődőnek kell lenniük, hogy amennyiben lehetséges, követhessék az általános gazdasági fejlődéssel, valamint az illetékesség teljesítésével járó költségeket.
- c) A hatáskörök gyakorlásához szükséges pénzeszközök nagy részét a régió saját pénzforgásából kell létrehozni, amelyekkel szabadon rendelkezik.
- d) A szolidaritás alapelve elfogadottá teszi az államon belüli pénzügyi kárpótlási mechanizmus létrehozását, tekintetbe véve a potenciális forrásokat, valamint a régiók költségeit, s azt a célt, hogy a különböző régiók polgárainak életszínvonalát egymáshoz közelítsék.
- e) Az állami költségvetésből való átutalásokat és a támogatást, elvben, olyképpen kell eszközölni, hogy tiszteletben tartsák a sértetlenség elvét. A régióknak szánt utalásoknak és az adók elosztásának előre megállapított szabályok szerint, tárgyilagos feltételek alapján kell történnie, a régiók valóságos igényeinek megfelelően.
- f) A régióknak, a törvényes keretek közepette, lehetőséget kell biztosítani a tőkepiacon való részvételre a beruházási költségek kölcsönökből való finanszírozásáért, azzal a feltétellel, hogy bizonyítja képességét az adósság garanciáira, a törlesztés teljes időtartamára, saját bevételei alapján.
- g) Egyes költségvetési szabályok vagy szabványosított könyvelési rendszer alkalmazásának törvény általi kötelezettsége nem tekinthető a régió pénzügyi autonómiája megsértésének.

104. szakasz

Székelyföld önkormányzatai ellátják az állami és a helyi adók beszedését és ilyen jellegű adóügyi intézkedéseket foganatosítanak.

105. szakasz

Az adókat és illetékeket a törvény, illetve az önkormányzati rendelet szabályozza.

106. szakasz

Az önkormányzatok saját pénzügyi forrásokra jogosultak, amelyeket rendeletekkel szabályoznak, és önálló költségvetés alapján hasznosítanak.

107. szakasz

Az önkormányzatok pénzeszközeinek forrásai:

- a) az állam által teljesen vagy részben átengedett adók;
- b) az állami adók után járó illetékek;
- c) állami bevételből való részesedések;
- d) saját adók, illetékek, különadók;
- e) saját vagyonból származó jövedékek;
- f) magánvagyonból származó jövedelmek;
- g) adományok;
- h) az államtól átvállalt szolgáltatások és feladatok arányában állami költségvetésből átutalt pénzeszközök.

108. szakasz

A 110. szakaszban feltüntetett pénzügyi hatáskörök ellátásának rendjét szerves törvény szabályozza.

109. szakasz

Az önkormányzatok pénzügyi forrásaiból származó eszközök mértéke a jelen

autonómia-statútumban és a 2001/215. számú, módosított, Helyi Közigazgatási Törvényben meghatározott hatáskörök és feladatok mértékével arányos.

110. szakasz

Az önkormányzatok működésének szavatolásáért az állami költségvetés arányos pénzügyi kiegyenlítést irányoz elő, melynek célja a potenciális pénzügyi források egyenlőtlen elosztásából fakadó hatások, valamint az így keletkező pénzügyi terhek korrekciója.

Az ilyen jellegű intézkedések nem csökkenthetik a helyi hatóságok választási szabadságát a saját felelősségük alá tartozó területeken.

111. szakasz

Az állami költségvetésből önkormányzatoknak átutalt pénzeszközök felhasználásáról a települési-, a széki-, a régió önkormányzata határoz.

112. szakasz

Az állami költségvetésből önkormányzatoknak átutalt pénzeszköz nem fordítható speciális tervek finanszírozására.

113. szakasz

A települési önkormányzat területére törvény által megállapított jövedelemadó összegének 90 százaléka az önkormányzati költségvetés bevételeinek része.

114. szakasz

A települési önkormányzat területére törvény által megállapított adók és illetékek összegének 80 százaléka az önkormányzati költségvetés bevételeinek része.

115. szakasz

A széki önkormányzat költségvetési jövedelmét képezi:

- a) a települési önkormányzatoktól átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés,
- b) a régió önkormányzata által átutalt állami költségvetési kiegyenlítés;
- c) saját jövedelem,
- d) adományok,
- e) egyéb törvényes pénzeszköz.

116. szakasz

A régió önkormányzatának költségvetési jövedelmét képezi:

- a) a települési önkormányzatoktól átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés,
- b) az állami költségvetésből átutalt arányos költségvetési kiegyenlítés,
- c) saját jövedelem,
- d) adományok,
- e) egyéb törvényes pénzeszköz.

XI. FEJEZET

Köztulajdon és kezelés

117. szakasz

(1) Székelyföld köztulajdoni helyzetét a 2001/215. számú módosított, Helyi Közigazgatási Törvény közigazgatási egységek vagyonyhelyzetére vonatkozó rendelkezései szabályozzák, a köztulajdon kezeléséről pedig a törvény, valamint az önkormányzatok működési szabályzata rendelkezik.

(2) Székelyföld vagyontát ingó és ingatlan javak alkotják, melyek a régió köz- vagy magántulajdonában vannak.

(3) A régió köztulajdonát olyan vagyontárgyak alkotják, melyek a törvény szerint és természetüknél vagy rendeltetésüknél fogva regionális közérdeket szolgálnak, e régió területén található, nem alkotják valamely települési, városi vagy széki önkormányzat tulajdonát.

(4) A régió természeti kincsei és erőforrásai - az altalajkincsek, az energetikai potenciált jelentő folyó- és termálvizek, ásványvizek -, valamint a vízi és szárazföldi közlekedési utak a régió köztulajdonát alkotják.

(5) A Székelyföld közbvagyonát alkotó javak elidegeníthetetlenek, a tulajdonjog fölöttük elévülhetetlen.

(6) Az első bekezdésben foglalt rendelkezések alkalmazásakor a régió és a székek önkormányzatai a megyei közigazgatási hatóságokkal azonos jogállásúak.

118. szakasz

Székelyföld önkormányzati hatóságainak megalakulásától számított 60 napon belül a Kormány határozattal jelöli ki a nemzeti érdekelttségű állami köz- és magánvagyonokat.

A regionális, széki és települési állami köz- és magánvagyonok hovatartozásáról, kezeléséről, a területi érdekeltséget figyelembe véve, az illetékes önkormányzatok döntenek.

XII. FEJEZET

Az állam és a régió kapcsolata

119. szakasz

A régióban a Kormány által kinevezett kormánybiztos látja el a törvényességi felügyeletet.

A Régió és a Kormány közötti vitás kérdésekben a kormánybiztos közvetít.

(3) A Románia Parlamentje és Románia Kormánya által kibocsátott, Székelyföldre is hatályos törvényeket, rendeleteket, egyéb központi rendelkezéseket Székelyföld Önkormányzati Tanácsa a régió adottságainak megfelelően alkalmazhatja, illetve az Önkormányzati Tanács 2/3-os többségű határozatával újratárgyalásukat igényelheti.

120. szakasz

Székelyföld határozatait alkotmányossági szempontból csakis az Alkotmánybíróság ellenőrizheti.

121. szakasz

A végrehajtó és az ügyviteli hatóságok és hivatalok által kibocsátott okiratok és megállapodások ellen fellebezni lehet a illetékes joghatóságnál.

122. szakasz

A régióban az igazságszolgáltatást a törvény által létrehozott joghatóságok látják el.

123. szakasz

A régió önkormányzati szervei feletti ellenőrzésre jogosult:

- a) az Alkotmánybíróság, a normatív rendelkezések alkotmányosságát illetően;
- b) a Kormány, az országos érdekelttségű hatáskörök gyakorlását illetően;
- c) a Közigazgatási Bíróság, az önkormányzatok közigazgatási szerveinek tevékenységét és szabályrendeleteit illetően;
- d) a Számvevőszék, az országos érdekelttségű gazdálkodást és az állami költségvetésből átutalt pénzeszközök felhasználását illetően.

124. szakasz

Székelyföld Elnöke, illetve a Széki Elnök, az Önkormányzati Tanács, illetve a Széki Tanács döntése alapján, megtámadhatja a törvényeket a jelen autonómia-statútum, a magyar nyelv, illetve a régióban hagyományosan használt más nyelv védelmére vonatkozó előírások megsértése esetén.

XIII. FEJEZET

Zárórendelkezések

125. szakasz

Jelen autonómia-statútum módosítása a következő eljárás szerint történik:

- a) az Önkormányzati Tanács tagjainak egyötöde módosítást kezdeményezhet;
- b) a módosítást az Önkormányzati Tanács kétharmados szavazati többséggel hagyja jóvá;
- c) az Önkormányzati Tanács által jóváhagyott módosítást Románia Parlamentje emeli jogerőre;
- d) a parlamenti döntés időpontjától számított 60 napon belül az autonómia-statútum módosítását a választópolgárok népszavazással hagyják jóvá; a jóváhagyás abban az esetben is érvényes, ha a

Parlament előzőleg a módosító javaslat törvényre emelését elutasítja, ám ilyen feltételek közepette a módosító rendelkezés nem törvényerejű, csakis belső szabályzati eljárással érvényesíthető,
e) amennyiben a javasolt módosítást az Önkormányzati Tanács vagy a népszavazás elutasítja, hasonló módosítást csak egy év elteltével lehet kezdeményezni.

126. szakasz

Jelen autonómia-statútum rendelkezései kiegészítik az állam törvényes rendelkezéseit.

127. szakasz

Jelen autonómia-statútum érvénybe lépésekor minden ezzel ellentétes rendelkezés hatályát veszti.

A Szenátus Elnöke A Képviselőház Elnöke

1. sz. Függelék